

miljø AVISEN

NR. 1 | MARTS 2017

**Behandler din virksomhed
det farlige affald sikkert?** SIDE 2

**Tømningsordning for
Olieudskillere** SIDE 3

Behandler din virksomhed det farlige affald sikkert?

Farligt affald påvirker naturen og miljøet, og derfor er det vigtigt at være sit ansvar bevidst og skille sig af med affaldet på den korrekte måde.

Af Bente Tange Kallesen,
driftschef SMOKA

De fleste brancher producerer farligt affald. Affaldet består blandt andet af kemikalier og restprodukter fra procesindustrien, asbest og PCB fra byggeentrepriser, oliefiltre, batterier, akkumulatører og rester af maling, lim og lak mm.

EKSEMPLER PÅ FARLIGT AFFALD

- Olieaffald - fx dieselolie, fyringsolie, gasolie, smøreolie, oliefiltre, olieforurennet jord.
- Organisk-kemisk affald med halogener (brom, chlor, flour eller iod) - fx chloroform, freon, PVC-affald, renseraffald, PCB-holdig olie.
- Organisk-kemisk affald uden halogener - fx bore-skærevæsker, eddikesyre, fikserbade, formalin, fremkalder, lim, maling, trykfarve.
- Kviksølvholdigt affald - fx kviksølvbatterier, lysstofrør, kviksølvstermometre, kviksølvslamper.
- Bekæmpelsesmidler - fx bejdset såsæd, insektmidler, muse- og rottegift, svampe- midler, ukrudtsmidler, tom emballage fra bekæmpelsesmidler.
- Uorganisk-kemisk affald - fx bejdsesyre, chromsyre, flussyre, galvaniske bade, salper- syre, saltsyre, svovlsyre.
- Andet affald - fx blandet affald fra laborato- rier, bremsebelægnings, spraydåser, ukendt affald.

Farligt affald skal afleveres via et godkendt modtageanlæg, som fx SMOKA. SMOKA er ejet af 23 kommuner i Region Hovedstaden og er et samarbejde mellem I/S Amager Ressourcecenter (ARC) og I/S Vestforbrænding.

SMOKAs fornemmeste opgave er at sikre, at det farlige affald ikke skader borgere og miljøet samt rådgive vores 23 ejerkommuner og virksomhedskunder.

På SMOKA modtager vi og håndterer årligt ca. 10.000 tons farligt affald fra 1.5 mio. borgere og virksomheder i Hovedstadsregionen.

SMOKA i Albertslund

SMOKA administrerer de kommunale ordninger for olie- og benzinudskillere fra virksomheder og klinisk risikoaffald fra tandlæger, læger, apoteker mm. på vegne af Albertslund kommune.

SMOKA er også det kommunale beredskab, der modtager farligt affald ved uheld. SMOKA har mere end 40 års erfaring med håndtering af farligt affald.

Korrekt sortering er vigtig

SMOKA afhenter og sorterer det farlige affald i mange forskellige fraktioner og sender det sikkert af sted til slutbehandling. Der er flere

grunde til, at det farlige affald skal sorteres korrekt. Nogle stoffer reagerer med hinanden, så derfor er det vigtigt, at de forskellige fraktioner/typer holdes adskilt.

Det er også med til at lette den videre behandling af de farlige stoffer, ligesom det holder omkostningerne nede, når affaldet er sorteret og behandlet korrekt. Blanding af kemikalier f.eks. kølervæske og spildolie gør, at spildolien og kølervæske ikke kan genbruges, samt at virksomheden skal betale for bortskaffelse af spildolie, som ellers ved adskillelse er gratis for virksomheden at bortskaffe.

SIDE 2 Behandler din virksomhed det farlige affald sikkert?

SIDE 3 Sådan fungerer Tømningsordning for Olie- og Benzinudskillere

SIDE 4 Digital kommunikation i byrummet

SIDE 4 Ønskeløbet 2017 - stil et firmahold og løb for syge børn

SIDE 5 Gør rest til ressource

SIDE 6 Kort nyt

SIDE 9 LOOP CITY – fælles løsninger på fælles udfordringer

SIDE 10 9 år til at forberede sig på lavtemperatur- fjernvarme

SIDE 12 Lavtemperaturfjernvarme - et springbræt til højkomfort?

Sådan fungerer Tømningsordning for Olie- og Benzinudskillere

Alle virksomheder med olieudskillere i Albertslund skal være tilmeldt tømningsordningen for Olie- og Benzinudskillere.

Af Bente Tange Kallesen,
driftschef SMOKA

Ordningen indebærer, at SMOKA sørger for følgende ved tømning og inspektion:

I modtager en mail fra SMOKA ca. 10 dage inden vi kommer ud for at tømme jeres sandfang og olieudskillere. Hvis I gerne vil have, at vi kommer ind og meddeler vores ankomst *inden* vi begynder tømningsarbejdet, skal I ringe til SMOKA og få dette skrevet ind i jeres tømningsaftale.

Hvis der er koalescensfilter på jeres olieudskillere, skal I også ringe til SMOKA og lave en særskilt aftale om rensning af dette én gang om året og betale for den ekstra ydelse. Når først det er skrevet ind i jeres aftale, skal I ikke tænke over det mere.

Vi foretager en årlig undersøgelse af affaldsmængden i udskillere og sandfang, hvor mængden af udskilt olie, benzin og bundslam kontrolleres og tømmes i bund. Den tomme

olieudskillere kontrolleres oppefra for synlige skader, fejl og mangler. Derudover checker vi flydelukke og alarm.

Hvis der i virksomhedens spildevandstilladelse er krav om to årlige tømningsarbejder, vil den ene tømning sikkert foregå som en skimning, afhængig af hvor meget olie der er i udskilleren.

Vi foretager en skimning, hvis inspektionen viser op til 3 cm olie/benzin i udskilleren. En skimning består af, at den olie/benzin, som ligger i et lag ovenpå vandet, suges op. Olieudskilleren tømmes ikke for vand ved skimningen. Inspektion af udskillere ved skimning består fx af tjek af om niveaumåler og stigerør er placeret korrekt, og om der er revner i brøndkarm/dæksel mm. Skader i bunden af udskilleren kan ikke tjekkes ved skimning, da der er vand i bunden.

Når tømningsarbejdet er færdigt, kommer vi ind på kontoret og afleverer en arbejdseddelse som forklarer, hvor meget olie og sand vi har suget op og fra hvilke udskillere, hvis I har mere end én.

Hold selv øje med jeres olieudskillere

Den årlige undersøgelse fra SMOKA ikke må stå alene. Jeres virksomhed har ansvaret for løbende kontrol og vedligeholdelse af olie- og benzinudskillere. Det er en god idé at pejle sandfang og olieudskillere hver måned eller hvert kvartal for at se, om tømningsfrekvensen er tilstrækkelig.

Albertslund Kommune kan ved begrundet mistanke stille krav om en tæthedsprøvning af olieudskillere, dog højst hvert femte år – Det kan I også bestille gennem SMOKA.

BRUG FOR HJÆLP, SÅ KONTAKT SMOKA:

Åbningstider:

Mandag-torsdag kl. 7.00-15.00

Fredag kl. 7.00-14.30

Telefon: 33 22 32 37

E-mail: smoka@smoka.dk

Modtagelse af farligt affald eller udbringning af emballage ved akut behov uden for normal åbningstid kontakt:

20 96 16 18 Flemming Nielsen

40 95 05 64 Kurt Strøm

20 63 28 88 Frank S. Thomsen

Vores adresse er:

Prøvestenen, U-vej 7, 2300 København S

Digital kommunikation i byrummet

Smart interaktiv infoskærm testes i Hersted Industripark.

Af Helene Qvist, Smart City konsulent

Som et led i udviklingen af DOLL Living Lab, som er et hovedsæde for test af fremtidens teknologiske løsninger, kører SUS (Smart Urban Services) projektet fortsat derudaf i 2017. SUS projektet tester nogle af de mange smart city løsninger, vi ser på markedet, men som oftest kun er beskrevet i ord og billeder.

Smart city løsninger skal forstås som forskellige teknologiske greb til at løse konkrete udfordringer i byen, og har længe været prioriteret højt i Albertslund Kommune. Teknologien bliver et værktøj til at løse de problemer, vi allerede arbejder med, men på en mere miljømæssig- og økonomisk bæredygtig måde, når løsningerne udrulles i større skala. Den smarte by bliver for alvor en hjælp for både driftsfolk og borgere, når de mange sensorer kan tale sammen, og med tidstro data kan opdatere omkring vejrforhold, transporttider, fyldte skraldespande, tomme p-pladser, oversvømmede kloaker osv.

Interaktiv infoskærm

Et af de nyeste skud på stammen i SUS projektet er den interaktive infoskærm på Naverland lige

over for DOLL visitor center i Hersted Industripark. Infoskærmen er lavet i samarbejde med det danske firma OPINIMO, der specialiserer sig i digitale infoskærme. Infoskærmen er et forsøg på en digital og altid aktuel kommunikation til borgerne om kommunens arbejde og aktiviteter.

Den interaktive infoskærm er sat op i DOLL for at teste selve teknologien i brug, men også fordi skærmen trækker data fra DOLLs mange sensorer, heriblandt fra de andre SUS projekter. Dette gør den til mere end blot den velkendte informationskærm, vi allerede kender fra bybilledet.

Det fremtidige scenarie

Skærmens nuværende udtryk er primært tiltænkt de mange udenlandske gæster, der ugentligt kommer og besøger DOLL. Derfor viser skærmen i dag aktuelle use cases og generel info om det bredt omfavnende Living Lab. På sigt kan man forestille sig skærmen i en bymidte kontekst, hvor den ville være tilpasset borgernes behov, og hjælpe i dagligdagen med tidstro info

om togforsinkelser, glatte cykelstier, aflysninger af kulturelle begivenheder, status på vejarbejde osv. Skærmen er sågar koblet på Skype og kan bruges som telefonboks.

Infoskærmen giver os en viden om mulighederne for bedre og mere nær kommunikation med vores borgere og virksomheder. Et ønske, kommunen altid har og som kan hjælpes på vej af teknologien og de mange data, der allerede findes omkring os fra byens lygtepæle, vandpumper i kloakken til vejene og cykelstierne.

Ønskeløbet 2017 - stil et firmahold og løb for syge børn

Lørdag den 10. juni løber tredje udgave af Ønskeløbet afsted i Albertslund. Til Ønskeløbet løber man for den gode sag; at opfylde børn med livstruende sygdommes højeste ønsker. I år stiller flere firmaer op med hold, bl.a. Vestegnsens Politi og Føtex – skal din virksomhed ikke også stille et hold? Løbe sammen for den gode sag og være med til firma- og familiefesten i Albertslund Centrum, når løbeturen i de grønne rammer er tilbagelagt?

Bag Ønskeløbet står Make-A-Wish Ønskefonden, Albertslund Kommune, Albertslund

På billedet er Aske (sammen med sin far Morten, lillebror Alexander og Sisse Fisker), der ved sidste års udgave af Ønskeløbet fik et stort ønske opfyldt: En rejse til Disneyland med familien.

Centrum, løbeklubben ALOT og rekrutteringsfirmaet Experis. Overskuddet går til at opfylde alvorligt syge børns ønsker. Make-A-Wish Ønskefonden har siden 2001 været med til at opfylde børn og unge med livstruende sygdommes højeste ønsker. Det har været alt fra ture til Disneyland og Champions League finaler, en pony, en ny computer eller et møde med fodboldspilleren Daniel Agger.

Der vil komme mere information i takt med at løbet nærmer sig, men indtil da kan du følge med og tilmelde dig eller et hold på <http://ønskeløbet.dk/>.

Gør rest til ressource

Gladsaxe Kommune står bag en ny portal, ressource dating.dk, hvor virksomheder med restmaterialer nemt kan komme i kontakt med mulige aftagere. Plast, tekstiler, emballage, gravsten eller andet kan blive genbrugt til gavn for miljøet og økonomien. Portalen kan bruges af alle virksomheder – ikke kun i Gladsaxe.

Af Katja Mesterton, Miljøafdelingen,
Gladsaxe Kommune

Ressourcedating.dk skal gøre det let at skabe kontakt mellem virksomheder, som har materialer og restprodukter i overskud og virksomheder, der kan bruge dem.

Godt for miljøet og økonomien

I Gladsaxe Kommune vil vi gerne hjælpe virksomhederne med at få fokus på deres anvendelse af ressourcer. Indkøb af råvarer, emballage og bortskaftelse af affald kan være en betydelig omkostning i virksomhedens budget. Det giver ofte også en miljøgevinst at udnytte ressourcer bedre. Måske opstår nye ideer, når man ser andres rester eller ressourcer.

På Ressourcedating.dk kan du få mail i din indbakke, når der kommer nye annoncer.

Det er altid en god idé at kontakte sin egen kommune, hvis man er i tvivl, om projektet kræver miljøtilladelser.

Skabe første kontakt

Ressourcedating.dk skal udelukkende hjælpe med at skabe den første kontakt. Parterne skal selv tage dialogen op og lave en aftale. Det er altid en god idé at kontakte sin egen kommune, hvis man er i tvivl om projektet kræver miljøtilladelser.

Gladsaxe Kommune har før hjulpet bygherrer med at date overskudsjord fra byggeprojekter med siden gladsaxe.dk/jorddating, som gjorde det nemmere for virksomheder at få kontakt til hinanden for at udveksle overskudsjord. I dag er jorddating erstattet af den nye landsdækkende Jordbasen.dk, som drives af Danmarks Miljøportal (omtalt i Miljøavisen i december 2016).

Erfaringen var blandt andet, at bygherrer og virksomheder i samme by ikke kender hinanden. Og hvem er det lige, man skal ringe til for at spørge? Her kan kommunens miljøtilsyn også have en rolle i at hjælpe med at spotte rester og ressourcer på tværs af virksomheder.

Gladsaxe Kommune er med i "Natur- og Miljø-samarbejdet" med Rudersdal, Lyngby, Gentofte, Ballerup, Herlev og Frederiksberg kommuner. Vi har holdt et gå-hjem møde om emnet Industriel symbiose, og her blev ideen om ressource dating.dk introduceret. Virksomhederne var generelt meget positive. De vil rigtig gerne kunne reducere brug af ressourcer – hvor det er muligt. Og potentialet for at ressource date er jo større, hvis virksomheder i andre kommuner også kan byde ind.

Så kig ind på ressource dating.dk.

Eksempler

Rester kan fx være byggematerialer, plast, kemikalier, træ, metal, tekstiler mv. Måske er der rester af organiske råvarer eller brugte opløsningsmidler, fx sprit, fra rengøring af procesudstyr, som kan udnyttes som kulstofkilde på et renseanlæg eller biogasanlæg. Madaffald kan måske bruges på biogasanlæg.

Tjek forbrug af emballage – kan det bruges flere gange. Måske kan der spares penge på at bruge andres brugte palletanke eller spændelågsfade. Flydende affald opsamles ofte i fx palletanke og bortskaftes heri. Prisen for en ny palletank kan koste op til ca. 1500 kr., hvis tanken har bur og taphane. Emballagen indvejes også ved bortskaftelsen og destrueres sammen med affaldet.

Kort nyt

Virksomheders elregninger kan reduceres med 185 mio. kr. fra 2017

En ny EU-godkendelse betyder, at alle el-intensive og konkurrenceudsatte virksomheder fra 2017 kan få en lempelse i PSO-afgiften på omkring 9 øre per kWh svarende til ca. 50 procent.

Med Vækstpakke 2014 blev det besluttet at gennemføre målrettede PSO-lempelser på 185 mio. kr. årligt fra 2015-2020 til el-intensive virksomheder. I maj 2016 vedtog et flertal i Folketinget en ændring af loven bag ordningen. Lovændringen sikrer, at alle virksomheder, som kan dokumentere, at de opfylder kriterierne om at være handelsintensive og el-intensive, kan blive omfattet af ordningen. Lovændringen er efterfølgende blevet statsstøttegodkendt af EU-Kommissionen.

Den målrettede ordning er med at til styrke virksomhedernes vilkår for at konkurrere med tilsvarende virksomheder i udlandet, der ikke i samme omfang er belastet af omkostningerne til PSO. Det skønnes, at op mod 50 virksomheder bliver omfattet af ændringen af ordningen.

Regeringen indgik i november 2016 en aftale om at afskaffe PSO-afgiften. Aftalen betyder, at PSO-afgiften gradvist afskaffes frem mod 2022. Det betyder, at der i perioden 2017-2021 fortsat opkræves en PSO-tarif, og ordningen er således en hjælp, mens PSO-afgiften udfases.

Den udvidede ordning omfatter danske virksomheder, der kan dokumentere, at de opfylder kriterierne om at være handelsintensive og el-intensive, og støtten er betinget af, at der indgås en aftale med Energistyrelsen om at gennemføre effektiviseringer af energiforbruget på virksomheden.

Det forventes, at alle omfattede virksomheder kan modtage omkring 9 øre per kWh i 2017 svarende til lempelse af deres PSO-betaling med ca. 50 pct. i 2017. Den faktiske støttesats kan dog variere, da satsen bl.a. afhænger af den omfattede virksomheds elforbrug, den afsatte pulje og retningslinjerne for statsstøtte.

Kilde: Energistyrelsen, www.ens.dk

Besparelser for butikker ved at skifte til LED-belysning - beregningsværktøj

Det kræver kun en lille investering, men afkastet vil for mange butikker være stort. Alligevel er det kun en ud af tre små og mellemstore butikker, der har udskiftet alle deres lyskilder med LED, viser nye beregninger fra Energistyrelsen.

I gennemsnit kan butikker spare mere end 30.000 kr. over syv år, hvis de erstatter alle deres lyskilder med LED. Den nye analyse viser, at der

er et stort besparelspotentiale ved LED-pærer, som endnu ikke er indfriet. Uanset om der er tale om en lille butik med ti pærer eller en mellemstor med 200 pærer, er der penge at spare.

For at gøre det nemmere for butiksejere at udregne deres præcise besparelse, har Energistyrelsen udviklet et nyt beregningsværktøj. Ved at tælle lyskilderne i deres butik og indtaste

tallene for effekt mv. i beregneren, kan butiksejere med det samme få et præcist tal på, hvor meget der er at spare.

Energistyrelsens beregningsværktøj kan finde på <http://spareenergi.dk/erhverv/vaerktoejer/skift-til-led>.

Kilde: www.ens.dk

EU forbyder miljøfarlige fluorstoffer

Fremover vil imprægnering i fx regnjakken og flyverdragten ikke indeholde miljøfarlige fluorstoffer som fx PFOA (perfluorocancarboxylat). EU har forbudt en række fluorstoffer, der hører til de mest miljøfarlige stoffer. Stofferne er svære for miljøet at nedbryde og er blandt andet

fundet i isbjørne og sæler i Arktis. Forbuddet mod PFOA-stofferne vil træde i kraft om tre år.

Stofferne bruges blandt andet til imprægnering af overflader for at gøre dem smuds-, fedt- og vandafvisende. De går blandt andet under

handelsnavnene Teflon og Gore-Tex. Ud over at være særligt miljøfarligt kan fluorstoffet PFOA skade leveren, forplantningsevnen og er mistænkt for at være kræftfremkaldende.

Kilde: www.mst.dk

Grænseværdi for indhold af PCB i byggeaffald

PCB (polyklorerede bifenyl, på engelsk, Poly-Chlorinated Biphenyls) blev forbudt at bruge i byggematerialer allerede i 1970'erne. Men stoffet findes stadig i bygninger opført i perioden 1950 til 1977 eller i ældre bygninger, der i perioden op til 1977 er blevet renoverede med brug af PCB-holdige byggematerialer.

Der er blevet fastsat en øvre grænseværdi for indhold af PCB i byggeaffald, hvis dette skal genanvendes. Affald med højst dette indhold, kan anvendes under en række nærmere fastsatte betingelser. Grænsen er fastsat til 2 ppm.

Grænseværdien er fastsat i Bekendtgørelse nr. 1672 af 15. december 2015 om anvendelse af restprodukter, jord og sorteret bygge- og anlægsaffald. Bekendtgørelsen trådte i kraft den 1. januar 2017.

Kilde: www.mst.dk

Nye regler for genanvendelse af dæk

Reglerne for gebyr og tilskud i forbindelse med genanvendelse af dæk bliver nu ændret. Det sker med en ændring af dækbekendtgørelsen, som Miljøstyrelsen netop har offentliggjort. De nye regler trådte i kraft den 1. januar 2017.

Ændringerne betyder, at gebyr på regummiering af dæk fjernes. Fremover kan der samtidig opnås tilskud til indsamling af dæk, der sendes enten til granulering eller pyrolyse.

Pyrolyse er en proces, hvor dæk populært sagt forbrændes uden brug af ilt, som medfører en produktion af carbon black og et olieprodukt. Indtil nu har granulering været den eneste anerkendte metode til genanvendelse af dæk. Ved granulering bliver dækkene neddelte i mindre dele, og gummi bliver genanvendt i ny produktion til fx kunstgræsbaner, faldunderlag og støjdemper af asfalt.

Tilskuddet til indsamling af dæk vil følge den grad af genanvendelse, der kan opnås, hos den virksomhed der oparbejder dækkene. Det betyder, at jo mere der genanvendes, jo større tilskud er der mulighed for at få.

Reglerne findes i: Bekendtgørelse nr. 1347 af den 21. november 2016 om gebyr og tilskud til nyttiggørelse af dæk.

Kilde: Miljøstyrelsen, www.mst.dk

Miljøledelse betaler sig

Det betaler sig at bruge miljøledelse i sin virksomhed. Det viser en undersøgelse, hvor 277 danske virksomheder, der alle arbejder med miljøledelse, har deltaget. Virksomhederne opnår både et bedre image, økonomiske og forretningsmæssige fordele, og ikke mindst er de med til at styrke grøn omstilling til gavn for miljøet.

58 procent af de adspurgte virksomheder siger, at der er økonomiske fordele ved at have miljøledelse. 60 procent siger, at miljøledelse er et krav fra deres kunder, mens 59 procent siger, at der er stigende opmærksomhed om miljøledelse fra omverdenen. 40 procent oplever, at miljøledelse giver adgang til nye markeder. 82 procent svarer, at miljøledelse giver et godt image og 90 procent siger, at miljøledelse har miljømæssige fordele.

I dag er 1009 danske virksomheder certificeret efter den internationale miljøstandard ISO14001. Standarden bruges verden over som et ledelsesværktøj til at sænke virksomhedens ressourceforbrug og generelle miljøpåvirkning.

Kilde: Miljøstyrelsen, www.mst.dk

Færre projekter bliver VVM-pligtige

Ifølge lov nr. 425 af 18. maj 2016 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), der træder i kraft den 16. maj 2017, bliver en række aktiviteter og brancher fritaget for at gennemføre en VVM (Vurde-

ring af Virkningerne på Miljøet). Ændringen medfører, at nogle projekter bliver omfattet af screeningspligt i stedet for VVM-pligt. Projekter, der fremover ikke længere automatisk er vvm-pligtige, spænder over en bred vifte, f.eks.

landbrugsejendomme, der skal sammenlægges eller jordomlægges, nyplantning af skov og rydning af fredskov, fiskeopdræt i saltvand indenfor en afstand af 1 sømil fra kysten m.fl.

Kilde: Miljø- og fødevarerministeriet

Strategi for et ikke-giftigt miljø

De 28 EU-lande er på et Rådsmøde den 19. december 2016 blevet enige om retningen for, hvordan EU får et miljø uden problematisk kemi i 2020, og Kommissionen skal senest i 2018 udarbejde en strategi for, hvordan der kan opnås et ikke-giftigt miljø.

strategien, gjorde Rådet tillige Kommissionen opmærksom på, at Kommissionen har forpligtelser til blandt andet at igangsætte initiativer for at minimere EU-borgeres udsættelse for hormonforstyrrende stoffer og at se på ny lovgivning, der kan begrænse påvirkningen af flere forskellige stoffer på samme tid, den såkaldte kombinationseffekt. Kombinationseffekten

betyder for eksempel, at selv om udsættelse for et enkelt kemikalie i en bestemt mængde i sig selv ikke udgør en risiko for effekter, så kan der være en risiko, hvis man samtidigt udsættes for andre stoffer.

Kilde: Miljøstyrelsen, www.mst.dk

Ftalater – på listen over særligt problematiske stoffer

EU's medlemslande har den 16. februar i år anerkendt fire ftalater som hormonforstyrrende for mennesker. Det betyder, at EU for første gang optager stoffer som hormonforstyrrende for mennesker på den såkaldte Kandidatliste over særligt problematiske stoffer.

med – også i produkter, der importeres fra lande uden for EU.

Kilde: Miljøstyrelsen, www.mst.dk

Ftalaterne bruges som blødgørere i forskellige plastikprodukter – fra vinylgulve til fodbolde, ledninger og badeforhæng. Med stofferne på kandidatlisten kan det blive sværere for europæiske producenter at få lov at bruge de fire ftalater i deres produkter. Danmark arbejder sammen med det Europæiske Kemikalieagentur for et forslag, der helt vil forbyde ftalaterne i produkter, som forbrugerne kommer i kontakt

LOOP CITY – fælles løsninger på fælles udfordringer

LOOP CITY er et strategisk samarbejde mellem 10 kommuner, region og stat om en visionær by- og erhvervsudvikling af byområderne, der ligger langs den kommende letbane i Ring 3. Drivkraften i samarbejdet er at skabe fælles løsninger på fælles udfordringer.

Af Janet Nielsen,
projektmedarbejder for LOOP CITY

Om et års tid begynder anlægget af letbanen i Ring 3. Det kræver plads og betyder et langstrakt vejarbejde.

Smart mobilitet

For at imødekomme de trafikale udfordringer, der vil være under anlægsfasen, har LOOP CITY på vegne af de 10 kommuner igangsat en række tværgående initiativer. Et af disse er projektet Smart Mobilitet, som er et proaktivt samarbejde mellem kommuner og lokale virksomheder. Mobilitet handler nemlig ikke kun om infrastruktur, men i lige så høj grad om at forstå de individuelle behov for transport. Virksomheder er blevet organiseret i en række erhvervsnetværk, der på nuværende tidspunkt består af 52 virksomheder beliggende i Ring 3, og der kommer løbende flere til. De 52 virksomheder svarer til omtrent 25.000 arbejdspladser.

Intelligent trafikudvikling

Projektet Smart Mobilitet giver virksomhederne en unik mulighed for at gå i direkte dialog med kommunerne og i fællesskab finde løsninger på fremkommelighedsproblemer under anlægsfasen for letbanen. Aflastningen af trafikken kan både ske ved behovsanalyser for virksomhedernes medarbejdere, interne kompetenceløft i kommunerne og gennem en afdækning af mulige smart city tiltag. På den baggrund har LOOP CITY netop igangsat et pilotprojekt i samarbejde med teknologivirksomheden IBM

LOOP CITY
PART OF
**GREATER
COPENHAGEN**

og Glostrup Kommune om intelligent trafikafvikling. Disse erfaringer skal med tiden bredes ud til alle kommuner, som en del af løsningen på de trafikale udfordringer i Ring 3.

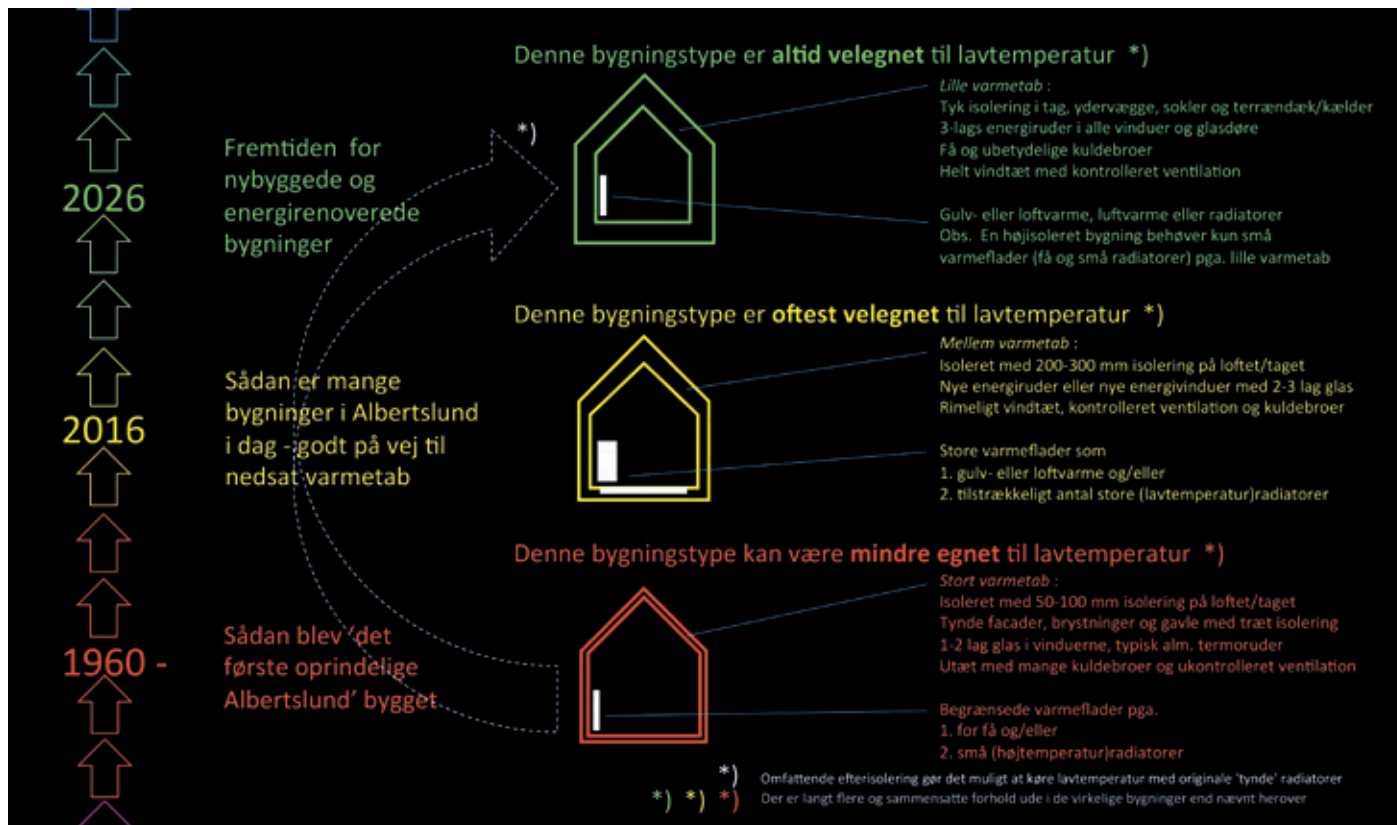
Integration af letbanen i byområder

LOOP CITY sætter også fokus på koblingen mellem letbanen og de omkringliggende byområder. Denne integration sikres gennem grundig forberedelse af stationspladserne. På trods af, at der er godt syv år til letbanen åbner, er det ikke for tidligt at påbegynde disse overvejelser. Tværtimod. De gode løsninger kræver tid og omhu, hvis stationerne skal integreres ordentligt i den eksisterende by. Undersøgelser har vist, at det skaber værdi på flere niveauer. Derfor faciliterer LOOP CITY en koordinerings- og erfaringsudvekslingsgruppe for kommunernes byplanlæggere, så de har mulighed for at

vidensdele og lade sig inspirere af de gode eksempler både fra udenlandske såvel som danske letbaneprojekter i Århus og Odense, der er længere fremme med etableringen.

Letbanens betydning for udviklingen

Når letbanen står færdig i 2024 vil den skabe nye forbindelser, nye måder at rejse på og binde byer, kommuner og region sammen på en ny måde. Erfaringer viser, at letbaner skaber vækst og LOOP CITY medvirker til at realisere det store potentiale for by- og erhvervsudvikling, som kommunerne rummer. Det arbejde, der udføres i LOOP CITY, er ikke kun til gavn for Gladsaxe, Lyngby-Taarbæk, Herlev, Rødovre, Albertslund, Glostrup, Vallensbæk, Ishøj, Brøndby og Hvidovre. Letbanen, og den udvikling den medfører, vil have positive effekter for hele Region Hovedstaden og Greater Copenhagen.

9 år til at forberede sig på lavtemperaturfjernvarme

I 2026 sænker Albertslund Varmeværk fremløbstemperaturen fra i dag 70-85 grader til i stedet 60 grader. Bygninger og varmeanlæg i byen kan derfor behøve optimeringer.

Af Christian Oxenvad, energirådgiver, Albertslund Forsyning

S-togstationen i Albertslund kom i 1963. Albertslund Varmeværk startede op i 1964. Så kunne der bygges en by - og det blev der. På rekordtid blev der bygget tusindvis af boliger og hundredvis af erhversejendomme, alle sammen opvarmet af fjernvarme. Det var fjernvarme på høj temperatur og energikilderne i varmekædens kedler var i mange år - affald, olie og

kul. Energien var billig, klimatruslen ukendt og isoleringskravene var beskedne i daværende bygningsreglement.

Effektivisering - et dansk speciale

Nu er der gået over halvtreds år. Meget har ændret sig i den tid: energipriser, afgifter, miljø- og klimabevidsthed, EU-samarbejde, komfortkrav, APV-krav og et nationalt ønske om at være uafhængig af enkeltlande mht. energileverancer. Ikke mindst har den danske vej været effektivisering. Danmark er et anerkendt land ude i den store verden, når det hedder energianvendelse og det at undgå tab fra varmerør, ledninger, bygningsdele, produktionsudstyr og tekniske anlæg. Væksten er gået op samtidig med at energiforbruget er faldet - det imponerer på internationale konferencer og brander Danmark som eksportland. Hvorfor egentlig også betale for energi, der ikke bliver nyttiggjort?

Fremtidens fjernvarme - ret snart

Albertslund Byråd vedtog i oktober 2016 at skrue ned for temperaturen i 2026. Herved spares 75 % af varmetabet fra de 380 km jordledninger, når de samtidig skal skiftes pga. ælde. I samme moment forberedes varmesyningen til moderne lavtemperaturvarmekilder som store varmepumper, geotermisk varme fra undergrunden 2 km under byen, køleoverskudsvarme som fx hos IT-serverfirmaet "Jaynet" på Smedeland i Hersted Industripark (tidligere omtalt her i bladet) og store solvarmeanlæg med sæsonlagring i nedgravede reservoirer. Alt sammen er det brikker til fremtidens fjernvarme, men det fordrer optimerede bygninger og radiatoranlæg, der kan nøjes med lidt lavere temperatur.

Konkrete tiltag

Hvis du har en ældre erhvervsbygning, der i dag

kun lige kan holde 21 grader på kontorerne eller i produktionsområdet, kan du få udfordringer fra 2026. Du kan behøve at skulle tilføje isoleringsmateriale på taget, få bedre rude- eller vinduesløsninger og måske tykkere facadeisolering. Hvis det af forskellige årsager ikke kan lade sig gøre, kan større radiatorer være en sekundær mulighed, ikke nødvendigvis fysisk større, men med større "indvendig overflade" som en hel generation af danske og udenlandske radiatorfabrikanter faktisk kan tilbyde.

De nyeste radiatorer har indbygget smartstyring og lydsvage blæsere, der kan tune effektiviteten 2-3 gange på lavtemperatur, i forhold til den ydelse en gammel højtemperaturradiator giver, men altså med omtrent samme fysiske størrelse.

Du kan få hjælp fra Varmeværket

Albertslund Varmeværk hjælper dagligt borgere og virksomheder med energitilskud og rådgivning. Det kan være telefonisk, via mail eller ved besøg ude hos jer. Vi holder foredrag, afholder "Varmens Dag" og "Grøn Dag" og informerer, bl.a. her i Miljøavisen.

Vi er i første omgang gået i gang med at indkredse boligmassen for at anvise muligheder til lavtemperaturforberedelse. De mange bygninger, der løbende har efterisoleret de sidste 50 år, har typisk få problemer, men de der ikke har gjort noget siden 1970'erne, kan få varmeudfordringer fra 2026. Årsager er bl.a. isoleringen er tynd, sammensunken eller mangler helt, termoruderne er punkterede (og er i øvrigt energiteknisk forældede) og radiatorerne for få, for små og med manglende styring.

Varmedrift af bygninger har i dag ligeså mange gode muligheder som du finder på din nye smartphone eller i din bil. Vi vil gerne hjælpe dig ind i denne spændende verden, så din bygning bliver klar til 2026, gerne før!

Obs. **Husk at søge om energitilskud INDEN du går i gang.** Bagefter er det for sent i forhold til lovgivningen.

Dennis Brødsgaard er produktchef hos grossistfirmaet Milton Megatherm A/S på Formervangen i Albertslund. Firmaet har netop i 2016 overtaget agenturet på de kompakte belgiske lavtemperaturradiatorer JAGA, der kombinerer høje effektiviteter og digitalstyring med tilvalg af lydsvag blæserstøtte, som foruden effektboost giver god varmefordeling i rummet. Her ses Dennis med en sådan high-tech radiator.

Albertslund Forsyning
Vognporten 9
2620 Albertslund
Tlf. 4364 8692
info@albforsyning.dk
www.albertslundforsyning.dk

Lavtemperaturfjernvarme - et springbræt til højkomfort?

Af Christian Oxenvad, energirådgiver,
Albertslund Forsyning

Fra nytår 2026 sænker Albertslund fremløbstemperaturen i fjernvarmenettet i hele byen. Du bliver garanteret 60 grader fra stikledningen ind i bygningen, hvor den i dag er lovet til at være mindst 70, men reelt ofte ligger højere, da en del bygninger endnu ikke for alvor er blevet efterisoleret siden de blev opført i 1960'erne eller -70'erne. Derfor skruer vi på Varmeværket yderligere op for temperaturen i en kold vinter, for at du kan holde varmen. Men her er der ændringer på vej.

Fjernvarme er usynlig

Vi ved det godt på Varmeværket at fjernvarme er noget "der bare er der". Lydløst pumpes den rundt under byen og sørger for at vintrene er tålelige indendørs, dvs. med 21-22 grader på kontorer og lidt lavere på værksteder, lagre og i produktionshaller. Men de næste ni år er det vigtigt, at du interesserer dig lidt for din bygningsvarme, hvadenten du er ejer eller lejer. For leverancerne af varmt vand ændrer karakter fra 2026 - hvor fremløbstemperaturen falder.

Forberedt - eller ikke forberedt?

Hvis der intet er efterisoleret siden bygningen blev opført, måske i 1968, og radiatorerne

stadig er de originale, sandsynligvis ret tynde modeller, kan du få problemer med at holde varmen, når lavtemperaturfjernvarmen bliver en realitet. Huset er nemlig oprindelig bygget til næsten kogende fjernvarmevand.

Hvis du derimod løbende har efterisoleret, fx loft og i vinduer - og/eller løbende har udskiftet radiatorer til nyere konvektorradiatorer eller nye kaloriferer, kan det sagtens være, at du er parat til lavtemperatur. Mange erhvervsbygninger har haft gode administratorer, der har været frem-synede og planlagt bygningsdriften fornuftigt.

Vi opfordrer ejere og lejere til sammen at lave planer for hvordan Albertslunds erhvervsbygninger kan blive opgraderede og forberedt for lidt lavere temperatur. I Albertslund Forsyning hjælper vi gerne i denne proces.

Læs mere på side 10-11.

ALBERTSLUND MILJØAVIS udgives af Albertslund Kommune, Miljø & Teknik.
www.albertslund.dk

Ansvarshavende redaktør: Anne Adamsen, civilingeniør, ph.d., anne.adamsen@albertslund.dk
Avisen tilrettelægges i samarbejde med Brøndby, Glostrup, Hvidovre og Solrød Kommuner.

Oplag: 600 stk.

Design og grafisk produktion: Kailow Graphic A/S. Kailow er certificeret under følgende internationale standarder: ISO 14001 miljøcertificering, ISO 9001 kvalitetscertificering, DS 49001 CSR-certificering (den danske udgave af ISO 26001 for social ansvarlighed) og OHSAS 18001 arbejdsmiljøcertificering. Kailow er tilsluttet Global Compact.

